



המשרד לשירותי דת
מחלקת פניות הציבור, דוברות וחופש המידע

כ"ז אייר, תש"ע
11 מאי, 2010

הודעה לעיתונות

להלן התייחסות המשרד לשירותי דת לדו"ח מבקר המדינה:

קבורה אזרחית

מירב הטענות והממצאים כפי שהם מוצגים בדוח המבקר אינם נוגעים כלל למשרדנו אלא למוסדות ציבור אחרים, כמינהל מקרקעי ישראל והמוסד לביטוח לאומי.

הנקודה הנוגעת לענייננו הינה הטענה של "הזיקה" כביכול בין העדר פתרונות קבורה אזרחית חלופית מטעם המדינה לבין התנהלותם של מספר יישובים העושים מסחר במשאבי הקרקע, שהוקצו להם לצרכים חקלאיים ואחרים, על מנת לקבור אזרחים שאינם מתושבי היישוב בעלות גבוהה, בניגוד לחוק.

בנקודה זו יש להדגיש שהיישובים הללו (ומדובר במספר קיבוצים ספציפיים) עושים זאת ללא שום קשר לסוגיית הקבורה האזרחית החלופית. במקומות אלו נקברים נפטרים **יהודיים** רבים, שפשוט מעוניינים בקבורה בקיבוץ (בסביבה מטופחת, גינון יפה, לא קבורה רוויה לשיטותיה השונות וכיו"ב). הנפטרים ובני משפחותיהם מוכנים להשקיע הון תועפות בעניין, וברובם הם מזוהים עם המעמד הסוציו אקונומי הגבוה. רוב חסרי הדת מוצאים את פתרונות הקבורה שלהם דווקא במסגרת בתי העלמין הקונבנציונאליים הקיימים, כולל באלו שאין בהם מסגרת **רשמית** של קבורה אזרחית חלופית.

מן הראוי לציין כי רוב חברות הקדישא בישראל מספקות לחסרי הדת ולמסופקי הדת פתרונות שאינם פוגעים בהשקפתם הדתית. נכון להיום מעבר לבתי עלמין באר שבע וכפר סבא קיימים עוד בתי עלמין לקבורה חלופית המחזיקים ברישיון: מנוחה נכונה קריית טבעון, המסילה בחן/עמק חפר), מנוחה עדן חצור, מנוחה מכובדת ראשל"צ, הקוברת ברבדים וגבעת ברנר.

כמו כן ישנם מספר גופים נוספים הנמצאים בהליך רישיון מול המשרד לשירותי דת,

מעבר לכך ישנם בתי עלמין שבהם פתרון לקבורה אזרחית הנמצאים בשלבי תכנון ופיתוח.

גני עד ברקת. בית עלמין הרצלייה גליל ים, גבעת שאול ירושלים, חברת קדישא חיפה כפר סמיר, ועוד.

לפיכך, הטענה כאילו העדר מקומות קבורה אזרחיים חלופיים גרמה ל"כאוס" באכיפת החוק על הקיבוציים המבצעים קבורה בניגוד לחוק משוללת כל יסוד ואין לה על מה שתסמוך.

בהקשר זה נבקש להדגיש כי כבר בשנת 2008 העביר המשרד סך של 1.75 מלש"ח לעמותת מנוחה נכונה חיפה והצפון לשם קידום קבורה אזרחית חלופית. כמו כן מועצת בתי עלמין תל רגב הכשירה עבור עמותה זו כביש גישה בעלות גבוהה מאד; אולם העמותה עצמה טרם קידמה עד היום הכשרת שטחי הקבורה האזרחית חלופית באתר.



המשרד לשירותי דת מחלקת פניות הציבור, דוברות וחופש המידע

זאת ועוד המשרד בוחן מול מינהל התכנון במשרד בפנים ומינהל מקרקעי ישראל הרחבת האפשרויות לקבורה חלופית.

כמו כן המשרד פעל בשנים האחרונות למציאת כ 25 חלקות מסופקים (חסרי דת), בפריסה ברחבי הארץ.

למותר לציין שכל עמותה שתפנה לקבלת רישיון לקבורה אזרחית חלופית ותעמוד בתנאי החוק תקבל רישיון בהתאם.

עוד אבקש לציין כי למשרד מבחני תמיכות בעמותות המפעילות קבורה אזרחית חלופית. זאת בהתאם לחוק ולתקנות שלעניין. אולם לא יעלה על הדעת כי המדינה תממן את כל העלויות הנובעות משיטת הקבורה הזו, ללא שום נטילת נטל המשא ע"י העמותות עצמן, והעמותות עצמן יהנו בסופו של יום מהדיבדנדים הנובעים ממכירת חלקות קבר בחיים ומקבלת דמי הקבורה מהמל"ל.

רבני שכונות

1. מזה למעלה משנה וחצי עוד טרם החל המבקר בבדיקתו, פועל המשרד לשירותי דת לגיבוש נוהל חדש לרבני שכונות. הנוהל החדש עוסק בהליכי מינוי של רבני שכונות וסדרי עבודתם, ונועד להחליף את הנוהל שהוצא במסגרת חוזר מנכ"ל משרד הדתות בשנת 1987.

להלן עיקרי הנוהל:

- **דיווח על פעילות הרבנים** - במסגרת גיבוש הנוהל החדש נבחנת האפשרות לדרוש גיבוש תכנית עבודה לכל רב שכונה בתיאום עם רב העיר, והגשת דו"ח פעילות מפורט מדי תקופה, לצורך מעקב על הפעילות השוטפת של רב השכונה ותפקודו.
- **דיווח ורישום של ימי חופשה ומחלה** - בשנה האחרונה נערכו מספר ישיבות בעניין, יחד עם נציגי אגף הממונה על השכר באוצר ונציגי פרקליטות המדינה. בעקבות הישיבות האמורות גיבשה הלשכה המשפטית של המשרד טיוטת נוהל מיוחד המתייחס לסוגיית החופשה והמחלה, ונמצא בשלבי גיבוש סופיים. הנוהל כולל התייחסות לכל הנושאים המתעוררים בהקשר של חופשה ומחלה לרבנים: רישום ודיווח ימי חופשה ומחלה, פדיון לאחר הפרישה, מכסה מקסימאלית לניצול ימי חופשה ומחלה, יציאות לחו"ל והיעדרויות לצורך חופשות ממושכות, הן מצד ניכוי ימי חופשה שנוצלו ביתר, והן מצד הדאגה להספקה סדירה של שירותי הדת בזמן היעדרות הרב. יודגש, כי הנוהל צפוי לחול גם על רבנים מכהנים.
- **פדיון ימי חופשה ומחלה שלא נוצלו במועד הפרישה** - כאמור לעיל, הנוהל העוסק בנושא חופשה ומחלה כולל גם הנחיות ברורות לעניין הזכאות לפדיון חופשה ומחלה במועד הפרישה לגמלאות, לרבות התייחסות למכסה המרבית לפדיון.
- **מקום המגורים של רבני השכונות** - המשרד סבור שגם היום, למרות ההתפתחויות הטכנולוגיות, יש צורך אמיתי בהימצאות של רבנים בשכונות, ולעיתים, כשמדובר בשכונות גדולות, גם שני רבנים בשכונה. מניסיונו, חלק ניכר מהפונים זקוקים לא רק למענה הלכתי אלא ליותר מכך, ואכן במרבית המקרים הרב משמש הרבה מעבר למענה הלכתי נטו (על תקן פסיכולוג, עובד סוציאלי, מגשר...).



המשרד לשירותי דת
מחלקת פניות הציבור, דוברות וחופש המידע

- **עבודה נוספת של רבני השכונות -** כפי שצוין גם בהערות המבקר, על פי נהלי המשרד נאסר על רבני שכונות לעבוד בעבודה נוספת, אלא בכפוף לקבלת אישורים ודיווחים למועצות הדתיות על העבודה הנוספת. ההוראות לעניין זה הובהרו בנוהל מאוקטובר 2009, ואף נוהל הכשרות שפורסם בנובמבר 2009, מתייחס לעניין.

השלמת הנוהל לא באה לידי סיום הן עקב חילופי השרים במשרד לשירותי דת והן מהסיבה כי ברבנות הראשית שהם אמורים להיות שותפים בהכנת הנוהל טרם הוגשה התייחסות לנוהל. כמו כן, הוחלט להמתין להערות דו"ח המבקר ובמידה וישנם נושאים שלא הועלו בנוהל תהייה האפשרות להתייחס לאותם נושאים.

במקביל, הוביל המשרד לשירותי דת החלטה בועדת שרים לענייני ביקורת המדינה שקיבלה תוקף של החלטת ממשלה לפיה, בתוך 6 חודשים יסיים המשרד לשירותי דת את הכנת הנוהל תוך הטלת חובה על הרבנות הראשית להגיב תוך חודשיים מיום הצגת הנוהל בפניהם.

2. המשרד לשירותי דת הנחה את כלל המועצות הדתיות ובפרט את אלו המוזכרות בדו"ח המבקר לנקוט בצעדי אכיפה מתאימים כנגד רבנים שלא נכחו במקום העבודה, ששהו בחו"ל, או כאלו שלא דיווחו כדין על ימי חופשה ומחלה.

ובנוסף לכך הונחו להגביר את הפיקוח על עבודת הרבנים.

אשמח לעמוד לרשותך בכל מידע נוסף.

בכבוד רב,

קרן שירוני

דוברת / אחראית פניות הציבור

העתק:

מר יצחק ישי, מנהל תחום קבורה

מר יהודה אסף, ראש ענף פיקוח בתי עלמין